

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6 Şubat depreminin meydana geldiği illerdeki depremzede kadınların yaşadığı sorunların tüm yönleriyle tespit edilmesi, kadınların yaşadıkları sorunlara ilişkin etkin çözümlerin üretilmesinin sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

G. Otlu
Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlerde resmi verilere göre 50 binin üzerinde kişi hayatını kaybetmiş, 100 binin üzerinde kişi yaralanmış ve yaklaşık 14 milyon kişi etkilenmiştir. Depremlerin ardından, barınma, eğitim, sağlık ve güvenlik hakkını sağlayacak bir planlama ortaya konmamıştır. Depremlerinin üzerinden iki sene geçmesine karşın deprem illerinde yaşanan sorunlar özellikle kadınlar açısından devam etmektedir.

6 Şubat depremi toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini arttırmış, kadınların insan onuruna yakışır barınma, sağlık, güvenli gıda, temiz su, istihdam ve psikolojik destek almaya ilişkin zorluklar yaşamasına neden olmuştur. Depremin yaşandığı illerdeki kadınların yaşadığı yıkıcı zorlukların başında kalıcı konutların yapımının bitirilmemesi, kira fiyatlarının aşırı yüksekliği gibi nedenlerle geçici barınma alanlarında, konteynerlerde yaşamak zorunda kalmaları gelmektedir. Deprem bölgelerinde 186.239 konteyner kurulmuş ve 579.863 kişi buralarda yaşamaya başlamıştır. Ancak bu konteynerler insanca yaşam koşullarına uygun değildir. Kış aylarında aşırı yağışlar ve su baskınları, yaz aylarında elektrik kesintisi ve su kesintisi büyük zorluklar yaşatmaktadır. Kalabalık ve düzensiz konteyner kentlerde kalan kadınlar için soğuk, yangın vs. gibi sorunlarının yanı sıra güvenlik sorununun fiziksel ve psikolojik pek çok yıkıcı sonuçları olmaktadır. Güvenliğin olmadığı koşullarda kadınlar ve çocuklar şiddet ve istismara daha açık hale gelmektedir. Giriş kapılarında güvenlik görevlilerinin eksikliği ve denetim eksikliği bulunmaktadır. Küçük çocukları olan kadınlar, çocukların özel alan kavramına sahip olmadıklarını ve açık gördükleri her kapıdan içeri girdiklerini, bu durumun hem fiziksel hem de psikolojik bir tehdit oluşturduğunu dile getirmektedir.

Konteyner kentlerin yol kenarlarına kurulmuş olması, kadınların günlük yaşamlarını olumsuz etkilemektedir. Tuvalet, duş ve ortak yaşam alanlarında kadınlar içim mahremiyet bulunmamaktadır. Bazı kadınlar, güvensizlik nedeniyle tuvalet ve duşu kullanamamaktadır. Kadınlar konteynerlerde rahat hareket edememekte ve sürekli gözetlenme korkusu

yaşamaktadır. Kadınlar için konteyner kentlerin daha güvenli ve yaşanabilir alanlar olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Bulundukları konteyner kentlerdeki psikolojik baskılar nedeniyle de kendilerini sıkışmış hissetmektedir. Kadınlar, depremin yarattığı psikoloji nedeniyle normal bir yaşam sürdürememektedir. Deprem sonrası gerekli rehabilitasyon süreçleri ve psiko-sosyal destek programlarını alamamışlardır. Bu durum hem fiziksel hem de psikolojik açıdan büyük bir yük getirmektedir.

Depremden sonra sağlık hizmetlerine erişim çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Konteynerlerde kalan kadınlar, kış aylarında elektrik kesintileri ve ısınma probleminden kaynaklı, tuzlu, klorlu ve çamurlu sudan kaynaklı, suların kesilmesinden ya da çöplerin toplanmamasından kaynaklı ciddi sağlık sorunları yaşadıklarını ifade etmektedir. Özellikle kronik hastalıkları olanlar, çocuklar, engelliler, hamile ve emziren kadınlar için sağlık hizmetleri yetersiz kalmaktadır. Sağlık taramaları ve tedavi süreçleri aksamaktadır. Kadınların temiz suya erişme, temiz çevrede yaşama, ısınma ve güvenlik gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmaması aynı zamanda insan hakları ihlalidir.

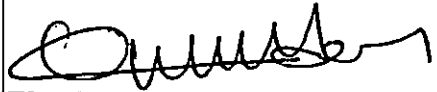
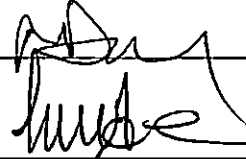
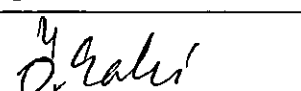
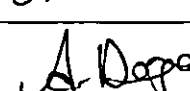
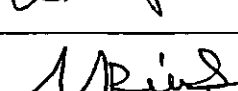
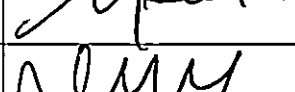
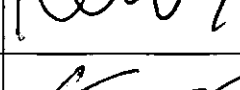
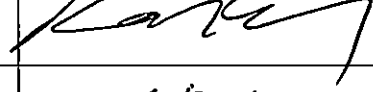
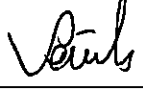
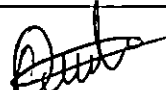
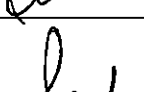
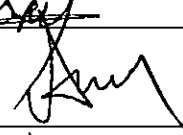
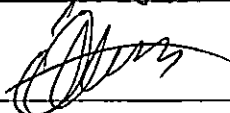
Kadınların giyiminden, davranışına kadar pek çok cinsiyet ayrımcılığına dayalı toplum baskısı da bir diğer önemli sorundur. Birçok kadının bu yüzden özgüvenleri zedelenmekte ve kendilerini sürekli baskı altında hissetmelerine neden olmaktadır.

Deprem yaşanan illerde birçok işletme faaliyet gösteremez hale gelmiş, tarım ve hayvancılık zarar görmüş, işini kaybedenler için yeni istihdam alanları oluşturulmamıştır. 6 Şubat depremlerinin ardından düzenlenen kampanyalarla ve bağışlarla 133 milyar 216 milyon TL toplanmıştır. Toplanan bağışların depremzedelere yönelik nakdi yardımlar, barınma giderleri gıda ve hijyen seti alımları gibi alanlarda kullanıldığı belirtilmektedir. Ancak, daha önce deprem vergilerinin başka alanlarda kullanılması nedeniyle, toplanan bağışlarla yapılan harcamalar konusunda hükümetin şeffaf olmadığı iddiası mevcuttur. Ekonomik zorluklar yaşayan kadınlar, depremle birlikte tamamen işsiz kalmışlar, ev eksenli çalışan kadınlar işlerini yapamaz hale gelmiştir. Kreşlerin eksikliği ve çocuklara bakacak kimsenin olmaması kadınların yeniden iş bulmasını da zorlaştırmaktadır.

Deprem sonrası işsizlik ve ekonomik sorunlar, toplanan yardımlara ulaşamaması, aile için şiddetin ve çocukların eğitim hakkının engellenmesinin en önemli nedenlerindendir. Araştırmalara göre, konteynerlerde yaşayan ailelerde, aile içi şiddet artış göstermektedir. Ekonomik sorunlar ve yoksulluk, evin ve çocukların sorumluluğu üzerinde olan kadınların yükünü arttırmaktadır. Kadınlar maddi yardımlara ulaşmada erkeklere göre daha fazla engelle

karşılaşmaktadır. Konteyner kentlerin sağlıksız yapılarından dolayı aile içi şiddet çocukların psikolojisini de bozmaktadır. Ekonomik zorluklar nedeniyle kız çocuklarının okula gönderilememesi, eğitim hakkından mahrum bırakılmaları geleceksizliklerini inşa etmektedir. Ekonomik sıkıntısı nedeniyle bazı kız çocukları erken yaşta evlenmeye zorlanmaktadır.

AFAD ve MTA tarafından yayımlanan güncel fay hattı haritasına göre, 45 il ve 110 ilçe aktif fay hattı üzerinde bulunmaktadır. Olası depremlerden sonra benzer sorunların yaşanmaması için 6 Şubat depreminin yaşandığı illerdeki kadınların, barınma sorununun, sağlık sorununun, temiz suya erişim sorununun, hijyen eksikliği sorununun, ekonomik sorunlarının, yoksulluğun, işsizliğin ve güvenlik sorununun tüm yönleri ile araştırılarak etkin çözümlerin üretilmesinin sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	